

ภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS BASED ON THE OPINIONS OF THE TEACHERS IN UDON THANI PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

วารุณี อินทะสร้อย¹ และอมรทิพย์ เจริญผล²

Warunee Inthasoi¹, Amornthip Chareonphon.²

Received: 18/05/2022

Revised: 15/06/2022

Accepted: 27/08/2022

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี และ 2) ศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ทั้ง 7 ด้าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 127 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรง (IOC) ระหว่าง 0.67–1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1. ระดับภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการนิเทศการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการวัดผล ประเมินผลและการวิจัย และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ 2. แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษาควรมีการระดมสมองในการจัดทำแผนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนให้ทันสมัยเสมอหรือทุกระยะจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมทั้งสาธารณูปโภคบริเวณสถานศึกษา ห้องเรียนหรือห้องกิจกรรมทางวิชาการให้กับผู้เรียน และการนิเทศควรมีเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลในการดำเนินกิจกรรม/โครงการชัดเจน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำด้านวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา, ครู

¹สาขาวิชาการบริหารศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี, Educational Administration Education Program
Ratchathani University, Udonthani Campus
อีเมลล์ผู้ติดต่อ: warunee_bame@hotmail.com

Abstract

The objectives of this research were: 1) To study the academic leadership of school administrators according to the opinions of the teachers in Udon Thani Provincial Administrative Organization, 2) To explore and gain guidelines on developing 7 aspects of the academic leadership of school administrators based on the opinions of the teachers in Udon Thani Provincial Administrative Organization. Obtained through simple sampling technique, the samples consisted of 127 teachers. The tool used for data collection was a 5 point rating scale questionnaire with the validity from 0.67–1.00 (IOC) and reliability of 0.88. The statistics employed for data analysis incorporated frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. These results were found from the study. 1. The overall academic leadership of school administrators was at the high level. Contemplating each aspect, it was found that the educational supervision had the highest level. The evaluation/assessment and research had the second highest level while the internal quality assurance system gained the third highest level. However, the learning–teaching management contained the lowest level. 2. These guidelines were given for developing the academic leadership of the school administrators and they were arranged from the highest to the lowest frequencies; the schools should brainstorm in order to create the institutional curriculum development plan; instructional innovation and technology should be continuously improved and modernized; the suitable environment and public utilities should be implemented for the schools, classrooms, and activity/function rooms; appropriate criteria for assessing, evaluating, and supervising the projects and activities should be established.

Keywords: Academic leadership, school administrator, teacher.

บทนำ

ยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาส่งผลต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ กล่าวคือ สังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมต่อกันได้หมดทั้งโลกทำให้เกิดปัญหาและสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่สลับซับซ้อนและส่งผลกระทบถึงกันอย่างรวดเร็ว ดังนั้นสังคมไทยจึงต้องปรับเปลี่ยนและเตรียมการวางแผนเพื่อรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งทิศทางการพัฒนาประเทศให้มีศักยภาพและมีความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน ทัดเทียมนานาชาติอารยประเทศได้นั้น มนุษย์จึงเป็นปัจจัยหลักที่จะต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นลำดับแรกโดยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2564) ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์มุ่งสู่การเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคงและยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในสังคม และมุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันรับผิดชอบ และร่วมกันรับผลประโยชน์ ซึ่งผลของการทำงานร่วมกันคือ ผลงานของทีมงาน จึงอาจกล่าวได้ว่าการทำงานเป็น

ทีมเป็นการสร้างความสำเร็จในการบริหารองค์การในปัจจุบัน และจะเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560, หน้า 1)

กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานที่มุ่งเน้นการขยายโอกาสทางการศึกษาของประชาชนให้กว้างขวางและทั่วถึงตามกฎหมายกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) มีการกำหนดภาระหน้าที่การบริหารงานในสถานศึกษาเป็น 4 ด้านคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป ในแต่ละด้านมีความสำคัญที่ช่วยให้การบริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ ต้องมีภาวะผู้นำ ซึ่งภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการองค์การประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานด้านวิชาการ (กนกอร สมปราชญ์, 2560, หน้า 63)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ และมีคุณภาพ ซึ่งในปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพของผู้บริหารในยุคปฏิรูปการศึกษาต้องมีคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารที่ให้ความสำคัญในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร เพราะผู้บริหารสถานศึกษาคนเดียว ไม่สามารถดำเนินการทุกอย่างให้สำเร็จได้จะต้องอาศัยผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การที่ผู้บริหารจะได้รับความร่วมมือด้วยดีนั้น จะต้องดำเนินบทบาทและพฤติกรรมที่เหมาะสมในการรวมพลังครูทำให้งิจกรรมด้านการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จเป็นที่พึงพอใจนั้น จะมีคุณลักษณะโดดเด่นเฉพาะอยู่หลายประการ (พิมลพรรณ เพชรสมบัติ, 2555, หน้า 28)

สภาพปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ที่ผ่านมา พบว่า วิทยาลัยครูผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีแตกต่างกัน ส่งผลให้การบริหารจัดการภายในโรงเรียนมีศักยภาพแตกต่างกัน และโรงเรียนได้รับการยอมรับจากชุมชนในระดับที่แตกต่างกัน และในการบริหารงานวิชาการจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษามีไม่ครบตรงกับ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือในรายวิชาที่โรงเรียนเปิดการเรียนการสอน และขาดความต่อเนื่องในการบริหารงานโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากการย้ายกลับภูมิลำเนาของครูครูเปลี่ยนจากสายผู้สอนเป็นสายงานบริหารสถานศึกษาหรือสายงานอื่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี 2564, หน้า 4) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลคะแนนทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ปี 2561-2562 เพิ่มขึ้นไม่ถึงร้อยละ 5 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, รายชื่อสถานศึกษาที่มีผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-net) ปี 2561-ปี 2562)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนให้สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนาสถานศึกษาให้เหมาะสมเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยผู้วิจัยกำหนดกรอบเนื้อหาการวิจัยจากแนวคิด ภาวะผู้นำด้านวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2553, หน้า 31) จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ 4) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 5) ด้านการวัดประเมินผล และวิจัย 6) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี มีรายละเอียดการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ครูโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ที่ปฏิบัติงานด้านวิชาการ จำนวน 8 โรงเรียน จำแนกเป็นข้าราชการครู จำนวน 125 คน และพนักงานจ้างตามภารกิจ (ผู้ช่วยครู) จำนวน 60 คน รวมจำนวน 185 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีที่ปฏิบัติงานด้านวิชาการ จำนวน 8 โรงเรียน ครู จำนวน 127 คน จำแนกเป็นครูข้าราชการ 88 คน และพนักงานจ้างตามภารกิจ (ผู้ช่วยครู) จำนวน 39 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซี มอร์แกน (Kerjcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารงานวิจัย และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำด้านวิชาการ ซึ่งมีจำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามแบบเป็นสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำด้านวิชาการ 7 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 35 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้แจกจำนวน 127 ฉบับและติดตามรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองได้รับแบบสอบถามกลับคืน 127 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยนำไปดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำไปดำเนินการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่อไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามในรูปตารางและบรรยายประกอบ

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมและรายด้าน

ด้าน	ภาวะผู้นำด้านวิชาการ	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
1	ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	4.10	0.61	มาก
2	ด้านการจัดการเรียนรู้	3.94	0.57	มาก
3	ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้	4.30	0.54	มาก
4	ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.29	0.54	มาก
5	ด้านการวัดผลประเมินผลและการวิจัย	4.37	0.56	มาก
6	ด้านการนิเทศการศึกษา	4.71	0.45	มากที่สุด
7	ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน	4.31	0.57	มาก
รวม		4.32	0.51	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$, S.D.=0.51) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ด้าน อยู่ในระดับมาก จำนวน 6 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การนิเทศการศึกษา ($\bar{x} = 4.71$, S.D.=0.45) รองลงมาคือ ด้านการวัดผลประเมินผลและการวิจัย ($\bar{x} = 4.37$, S.D.=0.56) และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ($\bar{x} = 4.31$, S.D.=0.57) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.94$, S.D.=0.57)

แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูใน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์ปรากฏแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัล เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษาควรมีการระดมสมองในการจัดทำแผนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา รองลงมาคือ พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนให้ทันสมัยเสมอหรือทุกระยะจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมทั้งสาธารณูปโภคบริเวณสถานศึกษาห้องเรียนหรือห้องกิจกรรมทางวิชาการ ให้กับนักเรียน และการนิเทศควรมีเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ ชัดเจน ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี สามารถอภิปรายผลได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การนิเทศการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการวัดผลประเมินผลและการวิจัย และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมองผู้บริหารสถานศึกษาว่าให้ความสำคัญในการนิเทศการศึกษาตามแนวปฏิรูปหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญด้านการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพระดับการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กมลพร กลมเกลี้ยง (2558, หน้า 3) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดประเมินผลและการวิจัย ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันเพ็ญ มีชัย (2554, หน้า 1) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิติภา เสนาฤทธิ์ (2560, หน้า 4) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุธมน ศรีกังพาน (2560, หน้า 4) วิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผลการวิจัย พบว่า 1) บทบาทภาวะผู้นำทาง

วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้านสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด การสนับสนุนการสอนของครูโดยจัดหาเอกสารหลักสูตร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอน รองลงมา คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนมองผู้บริหารสถานศึกษาว่าให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตรโดยเฉพาะหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หลักสูตรท้องถิ่น และหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจให้ความสำคัญและผลักดันครูให้ปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กมลพร กลมเกลี้ยง (2558, หน้า 3) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมและพัฒนาครูในสถานศึกษาเพื่อนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดการนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ และการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันเพ็ญ มีชัย (2554, 1) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิติภา เสนาฤทธิ์ (2560, หน้า 4) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสนับสนุนการสอนของครูโดยจัดหาเอกสาร หลักสูตร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนและนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมและพัฒนาครูในสถานศึกษาเพื่อนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด

1.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมาคือ การสร้างความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับมีส่วนได้เสียในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยให้ผู้เรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทางวิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนนอกสถานที่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายสอดคล้องกับสังคมพหุวัฒนธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวการปฏิรูปหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อพัฒนาเด็กทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กมลพร กลมเกลี้ยง (2558, หน้า 3) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก

ทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การติดตามการจัดการเรียนรู้ของครู โดยตรวจแผนหรือบันทึกการสอนของครู การสร้างความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้มีส่วนได้เสียในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยให้กับผู้เรียน และการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิติภา เสนาฤทธิ์ (2560, หน้า 4) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายสอดคล้องกับสังคมพหุวัฒนธรรม และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมทางวิชาการเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนนอกสถานที่ ตามลำดับส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ติดตามการจัดการเรียนรู้ของครูโดยตรวจแผนการสอน หรือบันทึกการสอนของครู

1.3 ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ รองลงมาคือ การกำหนดนโยบายกระตุ้นการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัย และการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การส่งเสริมครูให้มีการใช้สื่อผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้มีการทำวิจัยในชั้นเรียน มีการส่งเสริมด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ โดยส่งเสริมครูเข้ารับการอบรมการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง และมีการพัฒนามากขึ้นทำให้ครูสามารถนำผลการวิจัยประยุกต์ใช้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ โดยนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่อไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กมลพร กลมเกลี้ยง (2558, หน้า 3) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ การส่งเสริมครูให้มีการใช้สื่อผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และการส่งเสริมให้ครูศึกษา ค้นคว้า วิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิติภา เสนาฤทธิ์ (2560, หน้า 4) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ กำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมครูให้มีการใช้สื่อผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) และส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ส่งเสริมให้ครูศึกษา ค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้

1.4 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพเกี่ยวกับการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ รองลงมาคือ การส่งเสริมให้ครูสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน ในเขตพื้นที่การศึกษาและพื้นที่ใกล้เคียงโดยเน้นความปลอดภัยเป็นหลัก และมีการส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การจัดตั้ง

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ สถานศึกษาควรมีการระดมสมองในการจัดทำแผนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีในทุกเดือน ทุก 6 เดือน และทุกระยะ สภาพทางกายภาพต้องจัดอย่างเหมาะสมทั้งสาธารณูปโภค บริเวณสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนการสอน จัดห้องกิจกรรมทางวิชาการให้กับผู้เรียน การนิเทศควรมีตัวบ่งชี้ที่สำคัญ (KPI) เกณฑ์ในการวัดและประเมินผลในการดำเนินกิจกรรม โครงการ การบริหารจัดการควรเป็นทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้าที่จะช่วยให้การดำเนินการขององค์การประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ด้านบริหารจัดการหลักสูตรผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ควรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นผสมผสานกัน เพื่อนำสู่ผู้เรียนและชุมชนได้ เช่น เข้าร่วมโครงการจังหวัดเคลื่อนที่เกี่ยวกับการสอนหลักสูตรระยะสั้น
2. ด้านการจัดการเรียนรู้ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ควรส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย โดยจัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุก เช่น โครงการเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับใช้เครื่องมือในการจัดกิจกรรม เช่น การใช้เกมส์ Kahoot หรือ วงล้ออัจฉริยะในการเรียนการสอน เป็นต้น
3. ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ควรส่งเสริมครูให้มีการใช้สื่อผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเชิญวิทยากร เมื่อครูสามารถประดิษฐ์ คิดค้นสื่อที่สามารถนำไปแข่งขันหรือนำมาใช้งานได้จริง
4. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ควรจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เอื้อต่อการสร้างองค์ความรู้แก่ผู้เรียน เช่น ห้องสมุดอัจฉริยะชุมชน โดยมีสัญญาณเครือข่าย Wifi ฟรี
5. ด้านการวัดผลประเมินผลและการวิจัยผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ควรกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดประเมินผลของสถานศึกษาอย่างชัดเจนโดยการจัดทำเป็นคู่มือปฏิบัติงานเพื่อเป็นแนวทางเดียวกัน
6. ด้านการนิเทศการศึกษาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ควรให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนช่วยเพื่อน
7. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ควรจัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในให้หน่วยงานต้นสังกัดและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ โดยนำเรื่องเข้าวาระการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาทุกสิ้นรอบปี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ศึกษาภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี
2. ศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร สมปราชญ์. (2560). ศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การศึกษาทฤษฎีฐานราก. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์.
- กมลพร กลมเกลี้ยง. (2558). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูใน อำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิตินา เสนาฤทธิ์. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิมลวรรณ เพชรสมบัติ. (2555). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอสังักัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- พัชรนันท์ ลอยเมืองกลาง. (2563). แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย. สารนิพนธ์ ศษ.ม. อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- วันเพ็ญ มีชัย. (2554). ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2553). หลักเกณฑ์ และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา, "วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ฉบับที่ 25.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12. กรุงเทพฯ: 2560-2564.
- สุนา ศรีกพาน. (2560). การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา. จันทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรธานี. (2564). "แผนพัฒนาการศึกษา 2561-2564". เอกสารอัดสำเนา.

